

Emlékezés egy igaz emberre

1973-ban szülőfalumban, Szanyban beszélgettünk Horváth Józssal, az ő szülői házuk udvarán, a kút-káván ülve arról, hogy a keresztény megújulásnak egyik hatékony eszköze a közösség. En csak áhítatos hallgató voltam, mert ilyen dolgokról nem is hallottam még, de nem is tudtam volna hozzászólni Horváth Józsi okos, lelkes beszédéhez.

Kispapéveinket egy olyan lelkigyakorlattal kezdtük a katonáévek letöltése után, ahová a székesfehérvári püspökségről kaptunk útmutatást. Dombi Feri bácsit, aki alsószentiváni plébános volt, furcsának találtuk. Olyanokat mondott, amit nehezen fogadott be hagyományosan vallásos gondolkodásunk.

A teológia első éve után, nyári lelkigyakorlatra mentünk Unyba. Meghatározó, csodálatos élmény volt. Gyurka bácsival személyesen még nem találkoztunk ekkor, de sokat hallottunk róla. Amikor megismertük, egy energikus, mélylelkű, hihetetlenül intelligens, nagy tudású, elkötelezett szerzetes tanárt ismertünk meg benne. Egyházi beosztása nem volt, mert börtönéveiből való szabadulása után a kommunista hatóságok megtiltották minden püspöknek, hogy egyházmegyéjükbe felvegyék, vagy munkát adjanak neki. Az általa létrehozott közösségek láncolatán keresztül mégis sok embert ért el, és mindenkinek lelkesen hirdette Isten Országának örömhírét.

Egyházi előjáróink rendszeresen azzal vádoltak bennünket, hogy Gyurka bácsi helytelen irányba visz bennünket, elszektásodunk, és megrontjuk az egyház és a kommunista állam jó viszonyát. Saját tapasztalataink egészen más volt. Abban a szerencsés helyzetben voltunk, hogy a hagyományos teológiával párhuzamosan, egyidejűleg tanultuk a kisközösségi teológiát. Íme a különbségek:

- A hagyományos teológia nagy része leckének minősült, amely igen sokszor elvont, unalmas, szűk keretek között mozgó, gondolkodást nem igénylő, kötelezően elfogadandó igazságokat tartalmazott.

A kisközösségekben friss, lelkesítő, mozgató jézusi igazságokról tanultunk, beszélgettünk, vitáztunk. Nem kötötték gúzsba gondolkodásunkat dogmák és beidegződések. A közös gondolkodás, a közös lelkiség szárnyalóvá, lelkesé tette minket.

- A teológián egyhetes lelkigyakorlatok voltak. Nem volt szabad be-

szélni, rádiót hallgatni. Nem volt kimenő. Az étkezéseknél jámbor írásokat olvastak fel. Nem tudott döntő hatást gyakorolni ránk a lelkigyakorlat ezen formája.

A kisközösségi lelkigyakorlatok életre szóló élmények maradtak. A lelkigyakorlat vezetőinek felkészültsége, lelkisége magasan felette állt a hagyományos lelkigyakorlatok szintjének. A saját szavakkal való imádkozás, a lelkigyakorlatozók őszintesége, a közös, gitáros éneklés, a házi szentmisék, a lelkigyakorlat légköre hosszú ideig erőt adó, mély lelki élményt nyújtó esemény volt.

- A teológián megkértük biblikus tanárunkat (Hubert János), tartson nekünk különórákat. A válasz így hangzott: „Majd ha a közéleti helyzet megengedi...”

Gyurka bácsi mindig azt hangsúlyozta: a Szentírás központi helyet foglaljon el az életünkben. Tanulmányozzuk főleg az evangéliumokat, amelyek megmutatják Jézus szándékát. Az általa írt öt könyv (Keresés az Isten Országát) a legjobb és legértékesebb teológiai mű, amit olvastam.

- A teológián azt hangsúlyozták, majd akkor „pattogjunk”, ha kikerülünk a Szemináriumából. Kínosan ügyeltek arra, hogy megfeleljenek a kommunista hatóságok elvárásainak, előírásainak.

Gyurka bácsi mindig azt hangsúlyozta, a kommunista diktatúra is alkalmas közeg Isten Országának hirdetésére, építésére. Legyünk bátrak. Ne féljünk senkitől. Aki a Szemináriumban nem teszi a dolgát, az kint sem fogja. Gondolatai teljesen beigazolódtak.

- A Szemináriumban a szentélyszolgá szerepére tanítottak, készítettek fel bennünket: ő az, aki kiszolgáltatja a szentségeket és vezeti az egyházközség anyagi ügyeit.

Gyurka bácsi hangsúlyozta, a papok kivételezett helyzetben vannak az apostolkodás területén, hiszen a kezükben van az egész egyházközség. A szentségkiszolgáltatás kötelesség, de a kisközösségek létrehozása biztosítja, hogy az egyházközségi élet dinamikus legyen. A papi élet érték-mérője: hány életerős, jézusi kisközösséget tudott létrehozni.

- Teológiai tanáraink óvtak minket az új gondolatoktól, mondván, hogy egyházas magatartásunkat kikezdik, és az eretnység gyanújába eshetünk.

Gyurka bácsi mindig azt tartotta, az új gondolatok, elképzelések viszik

előbbre az egyént, a közösséget és az egyházat. Teológiai dogmatanárunk (Dr. Szalai János) azt mondta: a magyar egyház szégyene, hogy évszázadok óta nem volt eretnek Magyarországon. Mert az eretneknek voltak az igazi gondolkodók, akik újat hoztak és megpezsdítették a teológia állóvizét.

- Egyházi előjáróink óvtak a kisközösségektől, mert azok – így mondták – egyházellenesek, szektás hajlamúak, csak az érzelmi élményt keresik, nem működnek együtt a püspökkel (= nem ellenőrizhető), igénytelen a gitárzene, igazi érték a gregorián.

Gyurka bácsi azt képviselte: minden kornak a saját nyelvére kell lefordítani az evangéliumot. A személytől személyig érő kapcsolatok a döntőek. A kisközösségben kell megtanulni, megélni a szeretet parancsát. A közösség az elmélyülés, az elköteleződés helye, az elszemélytelenedés elleni eszköz. A jó közösség Isten Országá földi vetülete. A makroközösséget csak a mikroközösségek újíthatják meg.

Gyurka bácsi döntő hatást gyakorolt szellemi-lelki életemre. Az ő szellemi-lelki hagyatékát számomra a következők jelentik:

- Lényeges az evangéliumok tanulmányozása, a jézusi tanítás minél jobb megértése.
- A rendszeres szellemi-lelki élet biztosítja az igényes kereszténység alapjait.
- A Jézus Krisztus mellett való elköteleződés nélkül nincsen dinamikus keresztény élet.
- Értékrendünk csúcán az Isten Országá és a szeretet parancsa álljon.
- A szeretetparancs lényege az adás-osztózás, a békességteremtés-erőszakmentesség, a szolgálat-kicsiség.
- A közösség a legjobb tanúságtevő eszköz, amelynek lényege a barátság, közös tanulás, lelkivezetés, tanúságtétel, karitás.
- Küldetésünk akkor teljesedik be, ha tanítványból tanítók leszünk, azaz ha képesek leszünk kisközösségek egybeszeretésére, létrehozására.

Mennyei Atyánk! A magyar egyház legnagyobb megújítója, és ezzel a legnagyobb jótévedője volt Gyurka bácsi. Áldd meg földi munkáját, szellemi-lelki végrendelete legyen tartós! Nyugodjon békében, és segítse felülről a lelkekért végzett munkánkat! Amen.

2010. július 9.

Vincze József